

MAKTABGACHA TA'LIMDA INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA BOLALARGA INGLIZ TILINI O'RGATISH

Marasulova Dono Nigmatullayevna,

Toshkent davlat pedagogika universiteti, p.f.f.d. (PhD), dotsent v.b.

donomarasulova@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ush bu maqolada 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini integrativ yondashuv asosida o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanishning mazmuni va mohiyati yoritib berilgan, 5-6 yoshli bolalarning ingliz tiliga qiziqishini shakllantirishning yosh va pedagogik-psixologik o'ziga xosliklari aniqlashtirilgan, 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini integrativ yondashuv asosida o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

***Kalit so'zlar:** multimedia ta'lim resursi, zamonaviy texnologiyalar, integrativ yondashuv, kompyuter, televizor, interaktiv doska, video, audio, animatsiya, didaktik o'yinlar, maktabgacha ta'lim tashkilotlari, chet tillari o'quv dasturlari.*

ABSTRACT

This article highlights the content and essence of the use of multimedia technologies in teaching English to children 5-6 years old on the basis of an integrative approach, clarifies the young and pedagogical-psychological peculiarities of the formation of interest of children 5-6 years old in English, developed scientific and methodological recommendations for the use of multimedia technologies in teaching English.

***Keywords:** multimedia educational resource, modern technologies, integrative approach, computer, TV, interactive whiteboard, video, audio, animation, didactic games, preschool organizations, foreign language training programs.*

KIRISH

Jahonning maktabgacha ta'lim tizimida chet tillarni bolalarga ularning yosh xususiyatlaridan kelib chiqib o'rgatishni rivojlantirish, maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini qo'shiqlar va ertaklar, axborot texnologiyalari vositasi asosida o'rgatishni shakllantirish hamda raqamli o'yinlardan foydalanish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Shu bilan birga bolalarga ingliz tilini o'rgatishda multimedia texnologiyalardan foydalanish, chet tillarni o'rganishning psixologik xususiyatlarini aniqlash, interfaol vizual resurslar yaratish, multimediali taqdimotlar usullarini takomillashtirish bo'yicha tadqiqotlarga alohida e'tibor berilmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrativ yondoshuvdan foydalanish faoliyat turlarini amalga oshirishda qo'llanilib kelmoqda. Pedagogikada bu yondashuv bolaning atrofidagi dunyo va bu dunyodagi o'zi haqida yaxlit tushunchani shakllantirishga yordam beradi.

Muammoning rivojlanish darajasini hisobga olgan holda shuni ta'kidlash kerakki, O'zbekistonda maktabgacha ta'limda integratsiya ilmiy-pedagogik va tadqiqot nuqtai nazaridan yetarlicha o'rganilmagan va tadqiq etilmagan.

Maktabgacha ta'lim sohasida boshqa sohalarda ham ilmiy tadqiqotlar olib borildi, xususan, G.Nazirova maktabgacha ta'lim muassasalarida pedagogik jarayonni takomillashtirish muammosini o'rgandi [6], N.Mo'minova maktabgacha ta'lim pedagoglarining malaka oshirish jarayonida media kompetentsiyasini rivojlantirish muammosiga e'tibor qaratdi [5].

Maktabgacha ta'limda integratsiya masalalariga talabgor I.To'ychieva to'xtalib, ilmiy tadqiqot maqsadi sifatida maktabgacha ta'lim muassasalaridagi tayyorlov guruhi bolalarining aqliy faoliyatini rivojlantirishini tanladi. Uning fikricha: "tayyorlov guruhidagi bolalarning aqliy faoliyatini rivojlantirishda xalq pedagogikasi

elementlarini integratsiyasining ahamiyati muhimdir” [8]. Lekin biz, ayniqsa, Z.Azizovaning maktabgacha ta’limga qo‘shgan hissasini alohida qayd etib o‘tamiz, u qo‘g‘irchoq teatri orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarning axloqiy va estetik fazilatlarni o‘rgangan [7].“Ona tilidagi nutqiga asoslangan holda bolalar nutqini rivojlantirish, nutqning fonetik, leksik, grammatik tomonlarini rivojlantirish masalalarini” F.Qodirova o‘rgandi [7].

5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini integrativ yondashuv asosida o‘rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish jarayonida chet tilda berilayotgan materiallarning asta-sekin murakkablashib borishi bolalarning intellektual va shaxsiy salohiyatini ochib berib, chet tildagi nutqni muvaffaqiyatli o‘zlashtirish qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi va keyingi o‘quv bosqichlarida ingliz tilini o‘zlashtirishni yanada samaraliroq qiladi.

Zamonaviy sharoitda bolaning dunyoni yaxlit idrok etishi chet tilini samarali o‘rgatishda foydalanish imkonini beradi. Bunday modelning tarkibiy qismi sifatida, bolaning ma’lum bir yoshiga tanish bo‘lgan turli xil faoliyatlarni birlashtirish jarayonida tarbiyalanuvchilar o‘rtasida kommunikativ aloqani yaratishga asoslangan ta’limga integrativ-kommunikativ yondashuv xizmat qilishi mumkin.

NATIJALAR

Bolalarning zamonaviy axborot texnologiyalariga jiddiy qiziqishini inobatga olib, ingliz tili mashg‘ulotlarida bu imkoniyatlardan unumli foydalanish maqsadga muvofiqdir. Chet tilini o‘qitish mazmunini tinglab tushinish, gapirishga o‘rgatishda multimedialar katta o‘rin tutadi. Ta’lim-tarbiya faoliyatida mashg‘ulot dasturi materiallari bilan birgalikda audio va video materiallardan foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini integrativ yondashuv asosida o‘rgatishniga yordam beradi va nutq faoliyati uchun motivatsiyani rivojlantiradi.

Integrativ yondashuv asosida 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini o‘rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish bo‘yicha ingliz tilini o‘qitish namunaviy dasturi, davlat va oilaviy nodavlat maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachilari, chet

tili o'qituvchilari, ota-onalar, maktabgacha ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim olayotgan talabalar, malaka oshirish va qayta tayyorlash kurslari tinglovchilari uchun "Metodika obucheniya inostrannym yazykam v doshkolnom obrazovani" o'quv qo'llanma nashr etilgan hamda O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi "Intellektual mulk markazi" tomonidan O'zbekiston Respublikasining Dasturiy mahsulotlar davlat reestrda ro'yxatdan o'tkazilgan "English is fun" multimedia ta'lim resursi maktabgacha ta'lim tashkilotlari amaliyotiga joriy etildi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalarining ilmiy ahamiyati integrativ yondashuv asosida 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanishning mazmuni va mohiyatining yoritib berilgani, 5-6 yoshli bolalarga ingliz tiliga qiziqishini shakllantirishning yosh va pedagogik-psixologik o'ziga xosliklari aniqlashtirilgani, integrativ yondashuv asosida 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish komponentlari va funksiyalarining belgilab berilgani, integrativ yondashuv asosida 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanishga doir didaktik imkoniyatlar ochib berilgani bilan izohlanadi.

XULOSALAR

Integrativ yondashuv asosida 5-6 yoshli bolalarga ingliz tilini o'rgatishda multimedia texnologiyalaridan foydalanishga doir tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi: maktabgacha yoshdagi bolalarning ingliz tilidagi lug'at boyligini oshirishda she'rlar, qo'shiqlar, kitob o'qish, sahnalashtirish bilan birgalikda multimedia vositalaridan foydalanish orqali til ko'nikmalarini mustahkamlash nihoyatda samarali bo'lib, ingliz tili – musiqa – ritmika – ijodiy faoliyat birligi bolaning tinglab tushunish va gapirish qobiliyatini rivojlantirib, ingliz tilini egallashga nisbatan motivatsiyani oshiradi.

Chet tilini o‘qitish mazmunini tinglab tushinish, gapirishga o‘rgatishda multimedialar katta o‘rin tutadi. Ta’lim-tarbiya faoliyatida o‘quv dasturi materiallari bilan birgalikda audio va video materiallardan, multfilmlardan foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini integrativ asosda o‘rgatishga yordam beradi va nutq faoliyati uchun motivatsiyani oshiradi.

ADABIYOTLAR

1. Marasulova, D. N. (2023). BOLALARGA CHET TILINI O‘RGATISHDA . MULTIMEDIALARNI O‘RINI. Analysis of world scientific views International Scientific Journal, 1(3), 83-87.
2. Marasulova, D. N., & Alovatova, L. S. (2023). INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA BOLALARGA INGLIZ TILINI MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O‘RGATISH. Educational Research in Universal Sciences, 2(10), 47-50.
3. MARASULOVA, D. (2022). NIGMATULLAEVNA Interactive and Problem-Situational Methods of Teaching English to Children of Senior Preschool Age. Spanish Journal of Society and Sustainability.—Published February, 8, 12-15.
4. Djamilova, N., Kim, I., Marasulova, D., Imamova, N., & Ismanova, G. (2022). Ekologik madaniyat Mustaqil ta’lim, ijodkorlik, integral texnologiya va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish. *Farmatsevtikaning salbiy natijalari jurnali* , 2524-2529.
5. Марасулова Д. Н. АУТЕНТИЧНЫЕ ВИДЕОМАТЕРИАЛЫ НА УРОКАХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА //Results of National Scientific Research. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 252-259.